

Березіна, О. Ю. Роль держави в забезпеченні розвитку інституту соціальної відповідальності в Україні [Текст] / О. Ю. Березіна // Міжнародна банківська конкуренція : теорія і практика : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 травня 2012 р.) : у 2-х т. / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". - Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2012. - Т. 2. - С. 19-21.

**О. Ю. Березіна, канд. екон. наук,
Черкаський державний технологічний університет**

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Негативний вплив світової фінансово-економічної кризи на життя суспільства в цілому, спричинив, зокрема, загострення ситуації в сфері соціально-трудових відносин (падіння рівня оплати праці, несвоєчасна виплата заробітної плати, безробіття, інфляція, зниження платоспроможності населення, обмеження першочергових життєвих потреб тощо). Прагнення України увійти в ЄС неможливе без створення системи правових, організаційних та інших заходів державних і недержавних установ та організацій, що сприятимуть підтриманню соціальної стабільності в суспільстві, створенню умов для зростання добробуту населення, забезпечення належного рівня та якості його життя.

Процес поглиблення інтеграції в світове економічне співтовариство передбачає низку істотних змін в системі управління державою, складовою якої є соціально-економічна система, на основі ідеї поєднання економічної ефективності як результату дієвості ринкових сил та соціального компромісу. Удосконалення механізму соціального партнерства задля підвищення якості життя населення – це одне з першочергових завдань розвитку держави, адже чим вищий рівень життя населення, забезпечений ефективним функціонуванням суспільних інститутів, тим розвиненішим може вважатися суспільство.

Досягнення стратегічної мети інтеграції України до європейського співтовариства потребує серйозної роботи щодо удосконалення захисту прав і свобод людини, демократизації всіх складових суспільного життя, економічного зростання та забезпечення механізмів і умов для створення матеріального та духовного добробуту населення. Існує необхідність удосконалення механізму соціального партнерства та управління соціальними процесами в країні, зокрема, шляхом розвитку інституту соціальної відповідальності корпорацій.

Відстежити соціальні загрози, визначити тенденції їх впливу на розвиток людини, а також оцінити можливості залучення корпорацій в процеси реалізації соціальних потреб, інтересів, прав, гарантій і свобод людини через інститути соціального партнерства та соціальної відповідальності – вкрай важливо для формування якісних та ефективних управлінських рішень на державному та регіональному рівнях.

Соціальна відповідальність як явище – це відповідальність корпорації за вплив її рішень та діяльності на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, у т.ч. здоров'ю і добробуту населення, забезпеченню безпечної життєдіяльності людини та її розвитку; зважає на очікування заінтересованих сторін; відповідає чинному законодавству і міжнародним нормам поведінки; інтегрована у діяльність організації та практикується в її відносинах.

У сучасному світі соціально відповідальна діяльність є загальноприйнятим правилом, якого дотримується переважна більшість великих, середніх і навіть малих компаній. З огляду на надзвичайну суспільну та економічну користь, що містить у собі соціальна відповідальність, питання її розвитку належать до сфери особливої уваги органів державної влади багатьох країн та провідних міжнародних організацій.

В цьому контексті доцільною є адаптація найкращої практики більшості країн ЄС, де у різній формі розроблені та функціонують державні програми підтримки і стимулювання корпоративної соціальної відповідальності, в яких держава визначає бажану поведінку для бізнесу, долучає компанії приватного і державного секторів до спільного виконання соціально важливих завдань, матеріально стимулює бізнес до соціально відповідальної діяльності, тощо. Соціальна відповідальність корпорацій містить у собі процедури і практики компаній з семи аспектів діяльності: організаційне управління; права людини; трудові відносини; етична операційна діяльність; захист навколишнього середовища; захист прав споживачів; розвиток місцевих громад і співпраця з ними.

Інститут соціальної відповідальності в Україні перебуває в стадії становлення. Найбільш активними у цій сфері є, насамперед, представництва іноземних компаній, які переносять на українське підгрунття сучасні світові практики, принципи і стандарти, а також великі та малі вітчизняні підприємства й організації, які впродовж останніх 15 років удосконалюють свою діяльність на засадах концепцій TQM. Однак, зазначений процес потребує певної координації та стимулювання, а відтак – активної участі в ньому держави, яка повинна визначити соціальну відповідальність як бажану поведінку для бізнесу і розробити комплекс відповідних стимулів.

Водночас необхідно усвідомлювати, що соціальна відповідальність безпосередньо пов'язана з рівнем ділової досконалості підприємств, організацій і установ. Адже, якщо вони не є досконалими, то навряд чи зможуть системно і протягом тривалого часу задовольняти потреби всіх заінтересованих сторін. На це вкрай важливо зважати в Україні, де рівень ділової досконалості переважної більшості суб'єктів господарювання суттєво нижчий за відповідний рівень у розвинених країнах.

Саме тому в Україні підтримка держави необхідна як для підкреслення важливості етичної і соціально відповідальної поведінки компаній, просування кращих практик вітчизняних компаній із соціальної відповідальності в Україні та за кордоном, так і для підвищення престижності

досконалих організацій і процесів безперервного системного вдосконалення. Це уможливить збалансований розвиток більшості корпорацій та посилення репутації через практики відповідального ставлення до своїх співробітників, споживачів та інших заінтересованих сторін.